

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 1 Temmuz 2026
Sayı: 1073

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

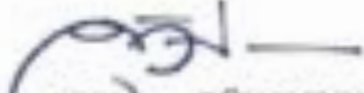
Asgari Ücrelin Artırılması ile Sigorta Primiinin İpveren Hisselerinin Bir Kısımının Hazine Tarafından Karşılanmasına Yönelik Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Özgür ÖZEL

Marisa Milletvekili
CHP Grup Başkanı

Murat EMİR

Ankara Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Gökhan GÜNAYDIN

İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Ali Mahir BAŞARIR

Mersin Milletvekili

Gamze TAŞCIER

Ankara Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Çalışma hakkı, evrensel insan haklarının temel unsurlarından biridir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 23'üncü maddesinde herkesin çalışma, işini serbestçe seçme, adil ve elverişli çalışma koşullarına sahip olma ve emeğinin karşılığını alma hakkı güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 48'üncü maddesi de devlete çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını korumak ve çalışma hayatını geliştirmek amacıyla gerekli ekonomik ve sosyal tedbirleri alma yükümlülüğü yüklemektedir. Yurttaşların adil ve elverişli çalışma koşullarında, insan onuruna yaraşır bir yaşam sürmelerine olanak sağlayacak bir ücret karşılığında çalışabilmeleri, anayasal bir güvence olmasının yanı sıra Anayasa'nın 2'nci maddesinde Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında yer alan sosyal devlet ilkesinin de doğal sonucudur. Bu anayasal ve evrensel yükümlülükler uyarınca çalışanların insan onuruna uygun bir yaşam standardını sürdürebilecek düzeyde gelir elde etmeleri ve asgari ücretin bu anlayış esas alınarak belirlenmesi hukuki, sosyal ve anayasal bir zorunluluktur.

Ülkemizde asgari ücret ile çalışan sayısı oldukça yüksek düzeydedir. DISK-AR verilerine göre Türkiye'de asgari ücretle çalışan işçi sayısı, işçilerin yaklaşık %50'sini oluşturmaktadır. Bu rakamlara kayıtdışı ekonomide çalışan işçiler dahil değildir. Türkiye'de son açıklanan resmi verilere göre kayıtdışı istihdam oranı %24,61 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu nedenle asgari ücretle çalışan işçi sayısının 10 milyona yakın olduğunu söylemek de mümkündür.

Bu çerçevede yaklaşık 10 milyon çalışanı doğrudan, ücret düzeyleri üzerindeki belirleyici etkisi nedeniyle ise çalışma hayatının tamamını dolaylı olarak ilgilendiren asgari ücretin belirlenme süreci, uluslararası çalışma normları ve Anayasa'da güvence altına alınan çalışma hakkı ile sosyal devlet ilkesiyle uyumlu bir yapıya kavuşturulamamıştır. Son yıllarda uygulanan ücret politikaları sonucunda asgari ücret, çalışanların temel yaşam giderlerini karşılayabilecek bir geçim ücreti niteliğini önemli ölçüde yitirmiştir. 2026 yılı için belirlenen aylık net asgari ücret 28.075 Türk Lirası düzeyinde bulunmasına karşın, bu tutar dört kişilik bir ailenin yalnızca asgari gıda harcamasını dahi karşılayamamaktadır. Nitekim TÜRK-İŞ'in Haziran 2026 araştırmasına göre dört kişilik bir ailenin açık sınırı 35.759 Türk Lirasına, yoksulluk sınırı ise 116 bin Türk Lirasının üzerine yükselmiştir. Bu veriler, tam zamanlı çalışan bir kişinin elde ettiği asgari ücretin, ailesinin en temel beslenme ihtiyacını karşılamaya dahi yetmediğini; barınma, ulaşım, eğitim, sağlık, giyim ve diğer zorunlu harcamalar dikkate alındığında ise insan onuruna yaraşır bir yaşam standardından her geçen gün daha da uzaklaştığını açık biçimde ortaya koymaktadır.

İktidarı TÜİK marifetiyle açıkladığı ekonomik verilere duyulan güven her geçen gün daha da azalmaktadır. 2018 yılından beri artarak devam eden ve son 3 yıldır ülkemiz tarihinde görülen en ağır ekonomik krize dönüşen bu ekonomik krizin bedelinin bir yandan üretken, istihdam yaratan mükelleflere, diğer yandan emekçi ve çalışan milyonlara, dar gelirli ve emeklilerimize ödendiği açıktır.

Nitekim, son iki yılda siyasi iktidar asgari ücretin belirlenmesinde satın alma gücünün korunması dahi göz ardı etmiş, asgari ücretin reel olarak erimesini bilinçli bir politika hâline getirmiştir. Bunun son örneği, 2026 yılı için belirlenen asgari ücret sürecinde yaşanmıştır. Türkiye İstatistik Kurumunun açıkladığı verilere göre 2025 yıl sonu tüketici enflasyonu (TÜFE) **yüzde 30,89** olarak gerçekleşmesine karşın, siyasi iktidar 2026 yılında bir yıl boyunca geçerli olacak net asgari ücreti **yüzde 27 artırarak 28.075 Türk Lirası** olarak belirlemiştir. Böylece asgari ücret, daha yürürlüğe girdiği ilk günden itibaren yıllık enflasyonun **3,89 puan** altında bırakılmış; çalışanların satın alma gücündeki kayıp ücret artışına daha başlangıçta yansıtılmıştır.

Bu nedenle, 2026 yılına girilirken asgari ücretin yıllık enflasyonun altında belirlenmesi sonucu ortaya çıkan başlangıç kaybının telafi edilmesi anayasal sosyal devlet ilkesinin bir gereğidir. Nitekim 2026 yılı için net asgari ücret, 2025 yılı gerçekleşen yıllık TÜFE artışının altında artırılmış; çalışanlar daha yılın ilk gününden itibaren satın alma gücü kaybıyla karşı karşıya bırakılmıştır. Buna ek olarak, TÜİK verilerine göre yılın ilk beş ayında kümülatif enflasyon %16,61'e ulaşmış, yıl başında belirlenen ücretin reel değeri birkaç ay içinde önemli ölçüde aşmıştır. Yıllık tüketici enflasyonunun %32 düzeyinde seyretmesi ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 2026 yıl sonu enflasyon tahminini %26'ya yükseltmesi, yılın ikinci yarısında ücretlerin alım gücündeki kaybın daha da derinleşeceğine işaret etmektedir. Bu koşullar altında asgari ücretin yalnızca geçmiş dönem enflasyonunu telafi edecek şekilde güncellenmesi yeterli görülmemelidir. Çalışanların yılın geri kalanında enflasyona karşı korunması, ücretlerin yeniden birkaç ay içinde erimesinin önlenmesi ve ekonomik büyümenin sağladığı katma değerden emek kesiminin de adil pay almasının temin edilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede; geçmiş dönem satın alma gücü kaybının giderilmesi, yıl sonu enflasyon beklentisinin ücretlere yansıtılması ve Gayrisafi Yurt İçi Hasıla büyümesi oranı kadar refah payının ilave edilmesi sonucunda, 2026 yılının ikinci altı ayında uygulanacak net asgari ücretin **45.800 Türk Lirası** olarak belirlenmesi zorunlu hâle gelmiştir.

Ancak ortaya koyduğumuz somut verilere rağmen siyasi iktidar, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından uygulanan ekonomik program yüzünden açlık ve yoksulluk cenderesiyle boğuşan, ücretli, memur, köylü ve esnaf gibi dar gelirli gruplar ve emeklilerin satın alma güçlerini bir nebze olsun düzeltmeye yönelik herhangi bir adım atmamaktadır. Tam tersine siyasi iktidar, geçtiğimiz yıldan bu yana işçi kesiminin bütün eleştirilerine, asgari ücretle çalışanların kamuoyuna yansıdığı üzere geçinemediklerine ilişkin haykışlarına kulak kapatmaktadır.

Bu Teklifte öngörülen düzenlemelerin, her ne kadar toplumsal taraflar arasında belirlenmesi gereken asgari ücret sürecine müdahale etme anlamına gelse de, kamuoyunda ortaya çıkan taleplere rağmen siyasi iktidarın harekete geçmemesi nedeniyle, asgari ücretle çalışanların, enflasyon karşısındaki kayıplarının bir nebze de olsa giderilmesine yönelik olarak asgari ücretin, 2026 yılının ikinci yarısı için kanunla güncellenmesi gereksiniminden ortaya çıkmıştır.

Bunun yanı sıra, işveren üzerindeki maliyetlerin yüksekliği, istihdamı artıracak teşvik mekanizmalarının yetersizliği ve mevcut desteklerin sınırlı kapsamı, denetimsizliği, işverene düşen prim ödeme sorunu daha da derinleşmektedir.

İktidarın ekonomi bilimine aykırı ısrarları nedeniyle de 2018 yılından buna yana yaşanan ekonomik kriz derinleşerek zamana yayılmıştır. Maalesef iktidar, sebep olduğu krizin faturasını yine halka çıkarmış ve yeni kanuni düzenlemeler yaparak yurttaşlarımızın vergi yükünü artıran adımlar atmıştır. Üreticilere, sanayiciye, esnafa yüklenen vergi ve maliyet yükleri artarken, verilen teşviklerde ciddi düşüşler yaşanmakta ya da teşvik olanakları zorlaştırılmaktadır.

Bilindiği gibi asgari ücret desteği, işveren üzerindeki mali yükü azaltarak kayıtlı istihdamı teşvik etmek ve işgücü piyasasını düzenlemek amacıyla uygulanmaktadır. Ancak, mevcut uygulamanın kapsamı ve yararlanma koşulları, desteğin etkinliğini sınırlamaktadır.

Mevcut uygulamada, 2026 yılı itibarıyla asgari ücret desteği sigortalı başına günlük 42,33 Türk Lirası, aylık ise 1.269,90 Türk Lirası olarak uygulanmaktadır. Söz konusu destek, işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilmek suretiyle karşılanmaktadır. Ancak desteğin kapsamı ve yararlanma koşulları, uygulamanın etkinliğini önemli ölçüde sınırlandırmaktadır. Özellikle 2026 yılından önce tescil edilmiş işyerlerinin destekten yararlanabilmesi için, 2025 yılının aynı ayında Kuruma bildirilen prim ödeme gün sayısını aşmama, belirlenen prime esas günlük kazanç sınırları içinde kalma ve diğer yasal şartları eksiksiz yerine getirme zorunluluğu bulunmaktadır. Bu koşullar, başta küçük ve orta ölçekli işletmeler olmak üzere birçok işverenin destekten yararlanmasını güçleştirmekte; istihdamı artırma, kayıtlı çalışmayı teşvik etme ve işveren üzerindeki prim yükünü hafifletme amacına ulaşmasını engellemektedir. Bu nedenle asgari ücret desteğinin kapsamının genişletilmesi, yararlanma koşullarının sadeleştirilmesi ve desteğin bütün işverenler açısından erişilebilir bir yapıya kavuşturulması çalışan hayatının ihtiyaçları bakımından zorunluluk arz etmektedir.

Sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği, aktüeryal dengenin korunmasına bağlı iken işverenlere çıkarılan zorlukların ve işgücüne katılım önündeki engellerin artması, her şeyden önce kayıt dışılığı artırmaktadır. Ülkemizde kayıt dışı istihdamın yaygınlığı, sosyal güvenlik sisteminin gelir-gider yapısını olumsuz etkileyerek sistemin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir.

Kayıt dışı istihdamın artışı devletin prim kaybına uğramasına, sosyal güvenlik açıklarının artmasına ve çalışanların sosyal hak kaybına yol açmaktadır. Ayrıca, kayıt dışılık, prim gelirlerini azaltarak sosyal güvenlik sisteminin finansmanında önemli sorunlar yaratmaktadır.

Kayıt dışı istihdamla mücadelede en önemli sorunlardan biri, denetimlerin yetersizliğidir. Bu durum, prim tabanını aşındırırken kayıtlı istihdam yapan işletmeler açısından rekabet eşitsizliğine neden olmaktadır. Ayrıca, kayıt dışı istihdam nedeniyle

tahakkuk ve tahsil edilemeyen prim alacakları, prim performansına dayalı devlet katkılarını da azaltmaktadır.

Sosyal sigorta sisteminin aktüeryal dengesi açısından aktif sigortalı sayısının artırılması gerekmektedir. Ancak, işgücüne katılım oranının düşüklüğü, işsizlik oranının yükseldiği ve kayıt dışı istihdamın yaygınlığı gibi sorunlar bu dengeyi kalıcı şekilde olumsuz etkilemektedir.

OECD verilerine göre, Türkiye, işgücüne katılım oranı açısından OECD ülkeleri arasında son sırada yer almaktadır. 2024 yılı verilerine göre OECD ülkelerinin 15 ile 64 yaş arası nüfusta işgücüne katılım oranı ortalaması %74 iken, Türkiye'de bu oran %60,6'dır. Bu düşük oran, sosyal güvenlik sistemine prim ödeyen kişi sayısını doğrudan azaltmakta ve aktüeryal dengeyi olumsuz etkilemektedir.

Kayıt dışı istihdamla etkin mücadele edilmesi, işgücüne katılım oranlarının artırılması ve denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi, sosyal güvenlik sisteminin sürdürülebilirliği için elzemdir. Bu bağlamda, kayıt dışı istihdamı azaltıcı düzenlemelerin hayata geçirilmesi ve denetim kapasitesinin artırılması ve işverenlerin işçilik maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Teklifte öngörülen düzenlemelerin uygulanması yaklaşık 1,63 Trilyon TL kamuya ilave maliyet gerektirecektir. Bu yükün önemli bir bölümünün ekonomik etkiler yoluyla telafi edilmesi beklenmektedir. Düzenlemeyle birlikte işverenlere sağlanan prim desteği ve teşvik mekanizmalarının güçlendirilmesi sonucunda kayıtlı istihdamın artacağı, kayıt dışı istihdamın azalacağı ve sosyal güvenlik sisteminin prim tabanının genişleyeceği öngörülmektedir. Ayrıca ücretlerdeki artışın iç talep, üretim ve ekonomik büyüme üzerinde yaratacağı canlanma sayesinde kamuya sağlanacak toplam ilave gelirin 1 trilyon Türk Lirası seviyesine ulaşacağı öngörülmektedir. Bu nedenle teklifin kamu maliyesi üzerindeki net yükü, ilk aşamada ortaya çıkan brüt maliyetin önemli ölçüde altında gerçekleşecektir.

Kanun teklifi ile

- Çalışanların asgari geçimini sağlayacak asgari ücretin, 1 Ağustos 2026 tarihinden geçerli olmak üzere, en azından asgari ücretlilerin son 1 yıllık kayıplarını giderecek bir rakam olan aylık net 45 bin 800 TL. olması,

- İşveren üzerindeki maliyetlerin azaltılması, kayıt dışı istihdamın önlenmesi ve sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengesinin korunması,

hedeflenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile işçi ve ailesinin asgari geçimini sağlayacak asgari ücretin 1 Temmuz 2026 tarihinden geçerli olmak üzere yıl sonuna kadar uygulanacak olan ve en azından asgari ücretlilerin son iki yıldaki kayıplarını giderecek bir rakam olan aylık net 45.800 TL. olması öngörülmüştür.

MADDE 2- Madde ile 2026 yılının ikinci yarısı için küçük esnaf ve mikro işletmeler ile KOBİler ile tekstil ve deri sektörlerini öncelleyen bir yaklaşımla çalışanların sigorta primlerinin işveren hisselerinin bir kısmının Hazine'den ödenmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 3- Madde ile yeni prim desteği sistemi ile çalışmasından dolayı, uygulama imkânı kalmayan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 112'nci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

**AŞGARI ÜCRETİN ARTIRILMASI İLE SİGORTA PRİMLERİNİN İŞVEREN
HİSSELERİNİN BİR KISMININ HAZİNE TARAFINDAN KARŞILANMASINA
YÖNELİK SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI
KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 22/5/2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanununun kapsamında iş sözleşmesi ile diğer kanunlarla tanımlanmış sözleşmelere göre çalıştırılan işçilere normal bir çalışma günü karşılığı ödenen ve işçinin ve ailesinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek en düşük ücret olarak 1 Temmuz 2026 tarihinden itibaren 31 Aralık 2026 tarihine kadar (bu tarih dahil) 61.775,91 TL, günlük brüt asgari ücret ödenir. Aylık, haftalık, saat başına, parça başına veya yapılan iş tutarına göre ücret ödenen durumlarda gerekli ayarlamalar günlük brüt asgari ücrete kıyaslama yöntemi ile yapılır.

MADDE 2- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 110- 4 Üçüncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran işverenlerce; 2026 yılının Temmuz ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde prime esas günlük kazancı 1.776 Türk lirası ve altında bildirilen sigortalılara ilişkin 1 Temmuz 2026 tarihinden itibaren işyerlerinden bildirilen sigortalılar için bu tarihten itibaren yıl içindeki toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere;

a) İşyerinde çalıştırılan sigortalı sayısı bir ile on arasında ise 2026 yılı Temmuz ile Aralık ayları/dönemi için günlük 393,36 Türk lirası (124,31 TL'lik kısım sigorta primi işçi hissesinden olmak üzere) ile çarpımı sonucu bulunacak tutar,

b) İşyerinde çalıştırılan sigortalı sayısı onbir ile elliy arasında ise 2026 yılı Temmuz ile Aralık ayları/dönemi için günlük 321,62 Türk lirası (124,31 TL'lik kısım sigorta primi işçi hissesinden olmak üzere) ile çarpımı sonucu bulunacak tutar,

c) İşyerinde çalıştırılan sigortalı sayısı ellibir üzerinde ise 2026 yılı Temmuz ile Aralık ayları/dönemi için günlük 250,05 Türk lirası (124,31 TL'lik kısım sigorta primi işçi hissesinden olmak üzere) ile çarpımı sonucu bulunacak tutar,

d) Tekstil ürünlerinin imalatı, giyim eşyalarının imalatı ile diğer malzemelerden deri ve ilgili ürünlerin imalatı yapılan işyerlerinde çalıştırılan sigortalılar için sigortalı sayısına bakılmaksızın 2026 yılı Temmuz ile Aralık ayları/dönemi için günlük 393,36 Türk lirası (124,31 TL'lik kısım sigorta primi işçi hissesinden olmak üzere) ile çarpımı sonucu bulunacak tutar,

İşverenlerin işçi ve işveren prim payı olarak Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir. Yukarıda belirtilen günlük kazanç tutarları Hazinece karşılanır.

Ancak birinci fıkrada belirtilen prime esas günlük kazanç tutarı, 6356 sayılı Kanun hükümleri uyarınca toplu iş sözleşmesine tabi özel sektör işverenlerine ait işyerleri ile 3213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi uyarınca ücretleri asgari ücretin iki katından az olamayacağı hükme bağlanan "Linyit" ve "Taşkömürü" çıkarılan işyerlerinde yer altında çalışan sigortalılar için iki katı olarak esas alınır.

İşyerinde çalıştırılan sigortalılarla ilgili 2026 yılı Temmuz ile Aralık aylarına/dönemine ait aylık prim ve hizmet belgelerinin veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin yasal süresi içinde verilmediği, sigorta primlerinin yasal süresinde ödenmediği, eksik prime esas kazanç bildirimi yapıldığı, denetim ve kontrole görevli memurlarca yapılan soruşturma ve incelemelerde; çalıştırılan kişilerin sigortalı olarak bildirmediği veya bildirilen sigortalının fiilen çalıştırılmadığı durumlarının tespit edilmesi, Kuruma prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcunun bulunması hâllerinde bu maddeye ilişkin hükümler uygulanmaz. Ancak Kuruma olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendiren ya da ilgili diğer kanunlar uyarınca yapılandırılan işverenler bu tecil ve taksitlendirme veya yapılandırma devam ettiği sürece bu madde hükümlerinden yararlandırırlar.

Sigortalı ve işveren hisselerine ait sigorta primlerinin Devlet tarafından karşılandığı durumlarda işverenin ödeyeceği sigorta priminin Hazinece karşılanacak tutardan az olması hâlinde sadece sigorta prim borcu kadar mahsup işlemi yapılır.

Bu madde hükümleri, 5018 sayılı Kanuna eklî (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvelelerde sayılan kamu idarelerine ait kadro ve pozisyonlarda 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışan sigortalılar için uygulanmaz.

4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörülmesi işçilikler için bu maddenin birinci fıkrası uyarınca Hazine tarafından karşılanacak tutarlar bu idarelerce işverenlerin hak edipinden kesilerek Hazineye iade edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Kurum tarafından belirlenir."

MADDE 3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 112 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4- Bu Kanun 1/7/2026 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

